

**Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksestä
laeiksi kansanedustajain vaaleista annetun lain ja kunnallisvaalilain
muuttamisesta**

Eduskunta on 13 päivänä maaliskuuta 1992 lähettänyt perustuslakivaliokunnan valmistele-
vasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 14.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitus-
neuvos Jarmo Törneblom ja lainsäädäntöneuvos
Eero J. Aarnio oikeusministeriöstä, eduskunnan
oikeusasiamies Jacob Söderman, verkostosuun-
nittelija Erkki Miettinen Posti- ja telelaitoksesta
ja kunnanjohtaja Curt Dannström Dragsfjärdin
kunnasta.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että vaaleissa ja neu-
voa-antavissa kansanäänestyksissä voitaisiin ää-
nestää ennakolta myös Posti- ja telelaitoksen
järjestämissä asetuksella määrättävissä tilapäi-
sissä ennakkoäänestyspaikoissa. Suurin osa niistä
olisi asiamiesposteissa. Esityksessä ehdotetaan
lisäksi eräitä teknisluonteisia muutoksia.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan
sitä, että ne olisivat sovellettavissa jo vuoden
1992 kunnallisvaaleissa.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen ehdottamat toimenpiteet tilapäi-
sistä ennakkoäänestyspaikoista johtuvat suureksi
osaksi siitä, että postin toimipaikkaverkoston
uudelleenjärjestelyn myötä on lakkautettu lähes
kolmesataa sellaista postitoimipaikkaa, jotka
olivat ennakkoäänestyspaikkoja edellisissä edus-
kuntavaaleissa. Muuttuneen tilanteen takia on
aiheellista pyrkiä turvaamaan äänestäjille riittä-
vät ennakkoäänestysmahdollisuudet näiden lak-
kautettujen postitoimipaikkojen toimialueella.

Valiokunnan mielestä esityksessä ehdotettuun
tilapäisten ennakkoäänestyspaikkojen järjestel-
mään liittyy monenlaisia epävarmuustekijöitä.
Valiokunta viittaa esimerkinomaisesti asiamies-

postin hoitajien, jotka sinänsä toimisivat vaali-
toimitsijoina virkavastuulla, mahdollisesti vä-
häiseenkin kokemukseen ennakkoäänestyksen
hoitamisesta sekä järjestyksenpito- ja salassapi-
tokysymyksiin, jotka jossain määrin riippuvat
käytössä olevista huonetoiloista. Valiokunnan
käsityksen mukaan tämän tapaisiin seikkoihin
tulisi kiinnittää riittävää huomiota vaaleihin val-
mistauduttaessa, jotta itse ennakkoäänestys su-
juisi mahdollisimman vähin ongelmin.

Valiokunta on ottanut huomioon sen, että
tulevia kunnallisvaaleja silmällä pitäen ei ole
ajan puolesta enää mahdollisuuksia ryhtyä har-
kitsemaan kokonaan toisenlaisen järjestelmän
käyttöön ottamista. On siksi ennakkoäänestys-
mahdollisuuksien turvaamiseksi lähdeittävä siitä,
että esityksessä ehdotetut toimet ovat käytössä
kunnallisvaaleissa. Tästä syystä valiokunta puol-
taa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdot-
usten hyväksymistä. *Valiokunta kuitenkin edel-
lyttää hallituksen käynnistävän selvityksen va-
liokunnan ja kunnallisten vaalien ennakkoäänestys-
järjestelmän uudistamistarpeesta.* Tämä on valio-
kunnan mielestä aiheellista jo siitäkin syystä, että
ennakkoäänestyksen suosio vaaleissa on lisään-
tynyt valtavasti. Selvityksessä tulisi arvioida esi-
merkiksi mahdollisuuksia laajentaa vaalitoimi-
kunnan käyttöä ja kotiäänestyksessä noudatet-
tavaa menettelyä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ti-
lapäisiä ennakkoäänestyspaikkoja olisi 60. Va-
liokunnan käsityksen mukaan käytännön toi-
menpitein tulee pyrkiä huolehtimaan siitä, että
jokaisessa niistä olisi vaalitoimitsijana Posti- ja
telelaitoksen palveluksessa oleva henkilö. Valio-
kunta kiinnittää vielä huomiota siihen, että la-
kiehdotusten mukaan kunnan keskusvaalilauta-
kunnalle tehtävässä ilmoituksessa luovutaan
mainitsemasta vaalitoimitsijoiden nimiä. Nimien
ilmoittamatta jättäminen on valiokunnan mie-
lestä hyväksyttävissä esityksen perusteluissa
mainituista syistä. Tulisi kuitenkin lähteä siitä,

että kuntakohtainen lista vaalitoimitsijoista on nähtävissä ennakkoonäänestysaikana tilapäisissä ennakkoonäänestyspaikoissa.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1992

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin sellaisinaan.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Zyskowitz, varapuheenjohtaja Alho, jäsenet Kaarilahti,

Kekkonen, Laine, J. Leppänen, Nikula, Varpa-suo, Vistbacka, Vähänäkki ja Väistö sekä varajäsen Vuoristo.